وەزارەتی ناوخۆ
ژمارە: ٢٧٠٠ لە ٢٠٢٠/١/٣٠

دوابەدوای ڕێنماییمـان ژمـارە (٨)ی سـاڵی ٢٠١٩ تـایبەت بە مەرجەکـانی هـاوردەکردنی ئۆتـۆمبێلی بەکارهاتوو و بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە یاسای وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (٦)ی ساڵی ٢٠٠٩ و ئامـاژە بە هەردوو کۆنووسـی هاوبەشـی نێـوان وەزارەتـی نـاوخۆ و وەزارەتـی دارایـی و ئـابووری لە ڕۆژانی ٩ و ٢٠٢٠/١/١٤ و لەبەر بەرژەوەندی گشتی بڕیارماندا بە دەرچوواندنی ئەم بەیانە:-

بەیانی ژمارە (٢)ی ساڵی ٢٠٢٠

مەرجەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبێل

مەرجە گشتییەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبیل

ماددەی (١):-

١- بڕوانـامەی (COC) تـایبەت بـۆ ئۆتۆمبیـل کە لە دەروازەیەکـی سـنووری هـاوەردەکرێن دەبێـت بڕوانامەی ئەو کۆمپانیایانەی بۆ بکرێت کە لەو دەروازە سـنوورییە کاردەکـات و مـۆر و پشتراسـت بکرێتەوە.

٢- ئامێرکانی کشتوکاڵی و بنیادنانی (الزراعية و الإنشائية) تا ڕێکەوتی ٢٠٢٠/٣/١٥ لەلایەن تاقیگەکـانی کـواڵیتی دەروازە سـنوورییەکانەوە پێویسـتی بە بڕوانـامەی (COC) نیـیە و داوا ناکرێـت و لە دەروازە سنوورییەکان پشکنینی کواڵیتیـان بـۆ بکرێـت، بەهـیچ شـێوەیەک ڕێگـا بەهاوردەکردنیـان نادرێت بە هاتنە ژوورەوەیان لەدوای ئەم ڕێکەوتە بەبێ بڕوانامەی (COC) بەڵام لەدوای ڕێکەوتی ٢٠٢٠/٣/١٥ پێویستە (COC) بۆ بکرێت.

٣- ئۆتۆمبێل دەبێت دوو ئێرباگی هەبێت شۆفێر و تەنیشت شوفێر و ئۆتۆمبیلی جۆری پاص کوشـنی لای شوفێر نەبێت بە یەک ئێرباگ ئاساییە و دەهێندرێتە ژوورەوە.

٤- ئۆتۆمبیلی کلاسیک بەهەمان ڕێنمایی پێشوو دێنە ژوورەوە و کڕین و فرۆشتنی پێوە ناکرێت.

٥- هێنانە ژوورەوەی ئۆتۆمبێلی خوار مۆدێل تەنیا لە دەسەڵاتی وەزیـری نـاوخۆ و وەزیـری دارایـی و ئابووری دەبێت و کار بە هیچ نوسراوێك ناکرێت کە بە واژووی وەزیری ناوخۆ نەبێت.

٦- ئۆتۆمبێلی کارەبا یان هەجین بە ڕسوماتی (٤) پستون تۆمار دەکرێت.

٧- هەڵە لە مەنەفسـتی ئۆتـۆمبێلی تۆمـارکراو یـان تۆمـاری یەکەمـین جـار لە لایەن بەڕێـوەبەرایەتی گومرکی پارێزگاکان چارەسەر دەکرێت.

٨- ئۆتۆمبیلی جۆری پاص کە کوشنی لای شوفێر نەبێت، بەیەک ئێرباگ ئاساییە بهێنرێتە ژوورەوە کە لای شوفێرە و ئۆتۆمبیلی کشتوکاڵی و بنیادنانی (الزراعية و الإنشائية) ئێرباگی ناوێت.

٩- گشت ئەو ئۆتۆمبیلانەی بە سووتەمەنی (بەنزین، گاز، غاز، کارەبا) کاردەکەن دەهێنرێنە ژوورەوە بەپێی رێنماییەکان.

١٠- دەبێت (ئێرباگ) و (ABS)ی هەبێت واتە شوفێرو تەنیشت شوفێر.

مەرجەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبیلی بەکارهاتوو

ماددەی (٢):-

١- ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە تا ٢٠٢٠/١/١ هاتوونەتە ناو حەرەمی دەروازە سنوورییەکان ، رێگەیان پێدەدرێت بهێنرێتە ناوەوەی هەرێم لەدوای ئەم رێککەوتە کار بۆ هیچ ئۆتۆمبیلێکی دیکە ناکرێت کە (Clean Title)ی نەبێت ئەگەر هاتبێتە ناو حەرەمی دەروازە سنوورییەکانیش.

٢- (Clean Title) ئۆتۆمبیلی ئەمریکی دەگرێتەوە کە حاڵەتەکانی (لێدراو و ژێر ئاو کەوتوو و چاککراو)ی نەبێت، ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە (لێدراو و ژێرئاوکەوتوو و چاککراو)ن یان (Clean Title) یان نەبێت کە لە گشتاندنی وەزارەتمان ژمارە (٢٣٦٣٦ لە ٢٠١٩/١٢/١٩)دا هاتووە ئەمانەی خوارەوە دەگرێتەوە: دەبێت ئۆتۆمبیل هیچ لێدراوی نەبێت و ژێرئاوکەوتوو و چاککراو و بۆیەکراویش نەبێت، بۆ ئەم مەبەستە پشت دەبەسترێت بە راپۆرتی کار فاکس کە لە وڵاتانی (ویلایەتەیەکگرتووەکانی ئەمریکا، کەنەدا، مەکسیک) بۆی دەکرێت، سەرەرای ئەم راپۆرتە پشکنینی (COC)یان بۆ دەکرێت ئەگەر دەرکەوت کە ئۆتۆمبیلەکە لێدراوە پشت بە پشکنینی کۆمپانیاو بروانامەی (COC) دەبەسترێت (واتا لە هەر بەڵگەنامەو پشکنینێک دەرکەوت (Clean Title) ی نییە رێگەی پێنادرێت.

٣- بەرێوەبەرایەتییەکانی هاتووچۆی پارێزگاکان پابەندن بە تۆمارکردنی سەرجەم ئۆتۆمبیلەکانی هاتوو لە برگەی (١)ی سەرەوەدا هاتوون.

٤- لیژنە هونەرییەکان کە بە فەرمانی وەزارەتی ناوخۆ ژمارە (١٣٥٩٥) لە ٢٠١٩/٨/٨ پێك هێنراون بەردەوام دەبن تا ٢٠٢٠/٦/١ بۆ پشکنینی ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە لە برگە (١)ی سەرەوە هاتوون لەبەر ئەوەی ئەو ئۆتۆمبیلانەی پێش ٢٠١٩/١٢/٣١ هاتوونەتە ناو هەرێم زۆربەیان تۆمارنەکراون.

٥- ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە لەلایەن هاووڵاتیان هاوردە دەکرێن لە وڵاتانی (ویلایەتە یەکگرتووەکانی ئەمریکا، کەنەدا، مەکسیک) نەک کۆمپانیا، دەبێت (COC) یان هەبێت و (کار فاکس)یان بۆ بکرێت.

٦- ئەو ئۆتۆمبیلانەی کە لەو وڵاتانەی کە سیستەمی (کار فاکس) پەیرەو ناکرێت، داوای سیستەمی ئەو وڵاتە بکرێت کە کاری پێدەکرێت و دواتر لە دەروازە سنوورییەکان پشکنینی کواڵیتی بۆ بکرێت.

٧- ئەو ئۆتـۆمبیلانەی پـێش ٢٠٢٠/١/١ داخلـی دەروازەکـان بـوون و (COC)یـان نیـیە لە دەروازە سنوورییەکان پشکنینی کوالێتیان بۆ بکرێت بەپێی بەیانمان ژمارە (٨)ی ساڵی ٢٠١٩.

مەرجەکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبیلی (سفر کیلۆمەتر)

ماددەی (٣):-

١- هەر ئۆتۆمبیلێکی (کیلۆمەتر سفر) بڕوانامەی (COC) لەگەڵدا نەبێت دەستی بەسەر دادەگیرێت و دەنێردرێتەوە بۆ ئەو سنوورەی کە لێیەوە هاتووە و بەهیچ شێوەیەک تۆمار ناکرێت.

٢- ئەو ئۆتـۆمبێلانەی کە بـۆ فەمانگەکـانی حکـومەتی هەرێـم دەهێنـدرێنە نـاوەوەی هەرێـم تەنیـا بەژمـارەی میـری تۆمـار دەکرێـت و ناکرێـت خاوەنـدارێتی بگـوازرێتەوە جـگە لە وانەی کە بەپێـی یاسای ژمارە (٣٢) سـاڵی ١٩٨٦ دەفرۆشـرێت لە ٢٠٢٠/١/١٤ وە هەر ئۆتۆمبێلێـك بهێنـدرێتە نـاوەوەی هەرێم بەپێی یاسای ئاماژەپێکراو مامەڵەی لەگەڵ دەکرێت لە کاتی فرۆشتنی.

٣- ئۆتۆمبیلی (کیلۆمەتر سفر) تەنیـا پشـت بە (COC) و پشـکنینی کۆمپانیاکـانی پشـکنینی دەروازە سنوورییەکان دەبەسترێت.

٤- ئۆتۆمبیلی دەبێت لە (١٠٠) کیلۆمەتر زیاتر نەرۆیشتبێت کاتێک دەگاتە دەروازە سـنوورییەکان و بە (کیلۆمەتر سفر) ئەژماردەکرێت.

سزاکانی سەرپێچیکردن

ماددەی (٤):-

یەکەم: ئەگەر کۆمپانیاکـانی پشـکنینی کـواڵیتی پابەنـد نەبـن بەم بڕگـانەی لەم بەیـانە هـاتووە بـۆ هـاوردەکردنی ئۆتـۆمبیلی (لێـدراو و چـاککراو و ژێرئـاوکەوتوو) یـان هەر پـارەچەیەکی لەسـەر ساغی بۆیەکراو سزای پێبژاردن دەدرێت بەم شێوەیەی خوارەوە:

١- بۆ جاری یەکەم بڕی (٥,٠٠٠,٠٠٠) تەنیا پێنج ملیۆن دینار بۆ هەر ئۆتۆمبیلێک.

٢- بۆ جاری دووەم بڕی (١٠,٠٠٠,٠٠٠) تەنیا دە ملیۆن دینار بۆ هەر ئۆتۆمبیلێک.

٣- بۆ جاری سێیەم بڕی (٣٠,٠٠٠,٠٠٠) تەنیا سی ملیۆن دینار بۆ هەر ئۆتۆمبیلێک.

٤- هەر جارێکی دیکە کە دووبارە ببێتەوە (٢٠,٠٠٠,٠٠٠) تەنیا بیست ملیۆن دیناری دیکە دەخرێتە سـەر دوای سزای پێشتری کە دراوە بۆ هەر ئۆتۆمبیلێک.

٥- ئەو بڕەپارانە دەخرێتە سەر حسـابی وەزارەتـی دارایـی و ئـابووری و بەپێـی پسـوولەی ژمێرکـاری (٣٧ أ) وەردەگیرێت.

دووەم: ئەگەر کۆمپانیاکانی هاوردەکردنی ئۆتۆمبیل بەپێچەوانەی ڕێنماییەکان ئۆتۆمبێل هاوردە بکەن و بهێننە ناو هەرێمی کوردستان ئەوا بەپێی بەیانی ژمارە (٨) ساڵی ٢٠١٩ مامەڵەیان لەگەڵدا دەکرێت بەسزادانیان بە بڕی (١٠,٠٠٠,٠٠٠) دە ملیۆن دینار.

ماددەی (٥):-

کار بە هیچ بەیان و ڕێنمایی و نووسراوێك ناکرێت کە ناکۆک بێت لەگەڵ ئەم بەیانە.

ماددەی (٦):-

ئەم بەیانە لە ڕۆژی دەرچوونیەوە کاری پێ دەکرێت و لە ڕۆژنامەی وەقایعی کوردستان بڵاودەکرێتەوە.

ڕێبەر احمد
وەزیری ناوخۆ